

SEDAM PESAMA

ISTORIJE: ONESILOS¹*Herodot, V, 114*

tu gore, lobanja vrh gradske kapije,
koja počne da zuji čim se prvo svjetlo
javi, s izrazom što još lako zbunjuje
tamo gdje se lice nalazilo.

iza toga se radi: prefinjeni
mekanizam roja u kosturu lobanje,
zlatni zupčanci pčelinji
koji zahvataju jedan u drugi. geranije

i lale, divlji mak s gladiolama –
komad po komad sve se u volšebnu
korpu vraća dok se u dupljama
pčelinje oči kolutat ne počnu.

mladima je to svejedno
kako je on, prosjakom il' kraljem nazivan,
čim se preko cigle toplo osunčane
gore ispenju, med, to medno,

koje on sebi izmisli, za ruke lijepi.
pčelinji ples, epitaf pravi.
imaše skoro jednu zemlju dok živ bi.
sad cijela mu država živi u glavi.

¹ Pošto je, prema Herodotu, držao grad Amatus pod opsadom, mrtvom su Onesilosu (5. v. p. n. e.) branitelji toga grada na Kipru odsjekli su glavu i izvjesili je iznad gradske kapije. Kasnije se u šuplju lobanju uselio roj pčela i napunio je saćem s medom. (*Prim. prev.*)

PISMO ASTOMIMA²

stanovnici plinijeve prirodne istorije,
ne više, tako smo mislili, zarobljeni
u mitsko sivilo, dio velike pjevanije
o čudnovatnostima, kosmati kao kromanjon-

ski ljudi ili čovjekoliki majmuni,
dok ne postaste prisniji – bez usta,
ni od čeg sem od mirisa živeći, vi
očito bez govora, laži il' krivokletstva,

daleki od svih poruga, mrzilačkih pjevanja,
ružnoća. kako doslutite, putem daha
kroz nos, oporu zemnu kozicu korijenja
biljke žen šen, duh oraha

iza ljuske, kako živite u nedjeljama hudim
od jedne jabuke dokle god ne splasne,
ribu u vodi namirišete, ćuka kad se budi,
klicu što duboko u krompiru se glasne,

u gvožđu rđu, u vazi ono polomljeno,
kao što mi mislimo da znamo, u mislima
već sasvim kod vas i, dok ovo pišemo,
prosto savladani žudnjom za vama,

da najzad vas vidimo, vas kod rijeke
na zalasku svjetla, iznenadimo na čistini
u šumi, kako se smijete i smijete
u savršenoj tišini.

² Astomi ili Astomoi su, prema starogrčkom, „ljudi bez usta“, opisao ih je Plinije Stariji u svojoj *Prirodnoj istoriji*. U literaturu Zapada vjerovatno su dospjeli iz indijske mitologije. (Prim. prev.)

ŠTERTEBEKER³

Ja sam deveti, loše mjesto.

Ali on još trči.

Ginter Ajh

još on trči, glava motri na tijelo
pri njegovom teturanju naprijed. ali gdje
je on, on sam? u tim posljednjim pogledima
iz korpe ovamo ili u slijepim koracima?
ja sam deveti a oktobar je;
hladnoća i konoplano uže sijeku dublje
u meso. klečimo, poredani, nad nama
oblaci u tupferima od bjelila, kao da
se tamo gore perad čerupa – poput žena
pred praznike. otac koji je blijedim šakama
držao obujmljenu držalicu, i sjekira blistava
što je žmirkala na svjetlu. dok kokoš je krvava
trčala, lepršajući, da nađe put između dva svijeta,
pored svakog od nas, vriskavog djeteta

GERIKEOV VRABAC⁴

...dragocjenije od zlata, čisto od svakog

postajanja i prolaženja...

Oto fon Gericke

šta je to, nevidljivo a ipak tako moćno
da mu nikakva snaga ne odoli? krug
građana okolo majstora gerikea
i njegove konstrukcije: vakuum-pumpe,
koja na tri noge strči u sobu,
savršena i s opscenom gracijom
mantis religiosa. sjaj mesinga,
staklo kugle kao recipijent: ovdje sjedi

³ *Störtebeker* je bio vođa pirata u Baltičkom moru. Pogubljen je 1402. sa svojom družinom. Legenda kazuje da mu je, po njegovoj posljednjoj želji, – tek što mu je odrubljena glava – tijelo protrčalo pored jedanaestorice drugova, postrojenih na gubilištu, koji bi stoga trebalo da budu pomilovani. (*Prim. prev.*)

⁴ Oto fon Gericke (1602–1686), njemački fizičar i inženjer, prvi je demonstrirao vakuum i vršio eksperimente sa vakuumom u spojenim bakarnim poluloptama (kuglama) i spoljnim pritiskom vazduha na njih. (*Prim. prev.*)

vrabac koji je kao špiritusni plamen
počeo da se povija – vazduh, koji
je sve tješnji. pred prozorom zriju
džanarike, zuji toplota, raste
trava na ruinama. na zidu
bakrorez starog magdeburga.
nezbunjivost časovnika s klatnom,
diopter, pedometar, astrolab;
globus na stolu, gdje je upravo
leđno peraje novog zelanda prosjeklo
pacifik, i kao iz daljine
otegnuto kasanje konjskih kola.
„Ovaj mrtvi vrabac“, šapuće neko,
„Još će kroz prazno nebo da leti.“

KROJAČ IZ ULMA⁵

za Rolfa Husa

kralj bješe davno otišao, prinčevima
dosadno u kočijama, čuo sam: šapat
se bješe pretvorio u graju, usred tiske
ka gradu, ka krčmi. psi po zidovima
pišaju, na kaldrmi orahove ljsuke,
a tu i tamo pred njima gonjena kapa

na mnoštvu, kapa jedne dame, crvena
kao kotva. rijeka, čamac: moglo
se pomisliti da su muškarci sklanjali
samo mreže i vrške ili se iz bajerna
ovamo dovezlo, da bi se nešto potopilo,
kao džak neki s mačićima malim.

⁵ Krojač iz Ulma, Albrecht Ludvig Berblinger (1770–1829), bio je izumitelj i pionir u letenju, postavši junakom više književnih i umjetničkih djela. (*Prim. prev.*)

SEN-ŽIST

*To the like effect, or still more plainly, spake young
Saint-Just, the black-haired, mild-toned youth.
Thomas Carlyle, The French Revolution, Vol. III*

„istinska sreća: pomagati nesrećnima.“
rečenica od moje ruke. s idealima,
moj prijatelju, međ ljudima si tako usamljen
kao sjekira u šumi.

građanin prudon stvorio je jedan
moj portret. moje lice na njemu
tako fino i transparentno – gotovo se vidi
zid iza njega.

nacionalna skupština i pult koji
iščekuje svoje govornike: jedna pogrešna riječ,
jedan suvišan glas samo, i aplauz se sruči
poput giljotine.

PUTOVANJE MRTVOG LENJINA PREMA TJUMENU⁶

I

nalog je došao s vrlo visokog mjesta, značio je:
veliko izbaviti u tišinu. značio je:
proširiti radijus do tjumena.

II

znojili smo se pri radu. ne toliko
brinuć se da mu ne naškodimo, već strahujuć
od toga šta bi nas moglo očekivat. ako.

škiljava lampa. naše sjenke u kripti
kao podmazane pantomime. daleki pucnji.

⁶ Po napadu Hitlerove Njemačke na Sovjetski Savez 1941, sovjetska vlast je balzamovano Lenjinovo tijelo iz muzeja na Crvenom trgu u Moskvi evakuisala u daleki Tjumen, odakle je po završetku rata vraćeno u Moskvu, gdje se i danas nalazi. (*Prim. prev.*)

III

mrak u vagonu. mrak napolju.
tiho zveckanje šina. onda zvižduk

sprijeda, od lokomotive, koja je likujuć pokušala
da se utisne u pukotinu između neba i zemlje:

ural nas je otpustio u ravnicu.

IV

pogledali smo samo rijetko kroz naprsline u drvetu:
u mutnoj svjetlosti jednog dana zijevnula je tajga.

ovdje-ondje poneki ris – nepokretan,
kao da je pokušavao da podsjeti na neko ime.

neki rođendan? neke razbrajalice u igri?

V

a on, koji je uvijek ležao između nas – on je gledao
s ozbiljnošću i povjerenjem u jednu budućnost,
koja nije bila naša: dan za danom,

koje je močvara progutala, kao da bjehu jeftine pilule
protiv sopstvene, vječite nesanice.

VI

mrak u vagonu. mrak napolju.
tiho zveckanje šina.

(S nemačkog preveo **Stevan Tontić**)